

บทที่ 3

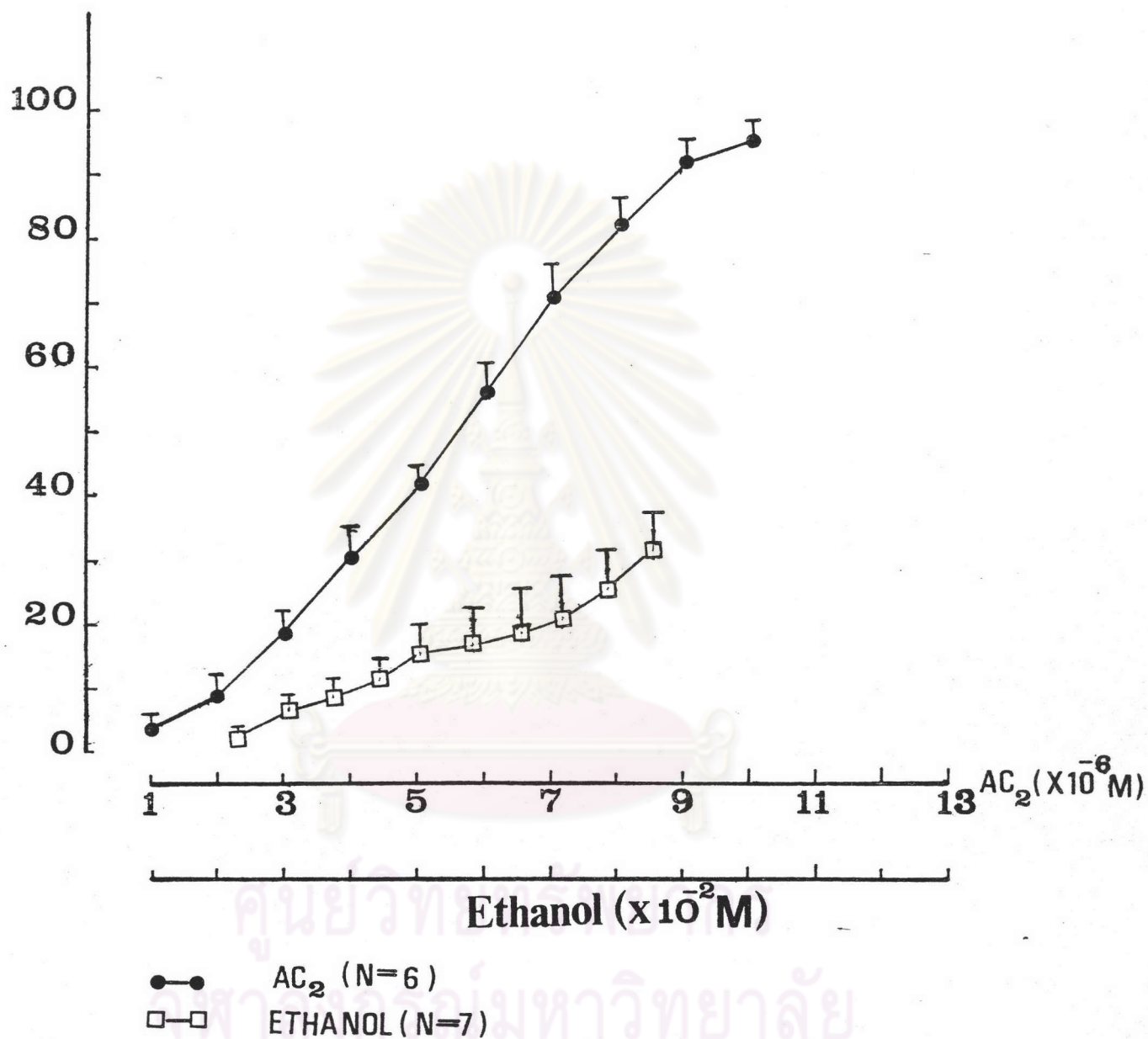
ผลการทดลอง

1. ผลของ AC_2 ต่อการหดตัวที่เกิดขึ้นเองของลำไส้เล็กกระต่ายที่แยกออกมาจากร่างกาย ในการทดลองนี้เป็นการศึกษาเบื้องต้น เพื่อตรวจสอบคุณภาพของ AC_2 ว่ามีฤทธิ์ยับยั้งการหดตัวของลำไส้ได้จริง โดยเลือกใช้ลำไส้เล็กของกระต่าย (Rabbit jejunum) มาทดสอบ เนื่องจากเป็นส่วนที่มีการหดตัวเกิดขึ้นได้เอง การทดลองได้กระทำ 2 วิธีด้วยกัน คือ ให้สาร AC_2 แบบสะสมและให้ครั้งเดียว รวมทั้งได้ศึกษาผลแอลกอฮอล์เปรียบเทียบกับตลอดทุกการทดลอง โดยทำการทดลองวิธีการเดียวกัน คือให้แอลกอฮอล์แบบสะสมและให้ครั้งเดียว เนื่องจากการวิจัยนี้ได้ใช้แอลกอฮอล์เป็นตัวทำละลาย จึงต้องศึกษาผลของแอลกอฮอล์เปรียบเทียบกับ

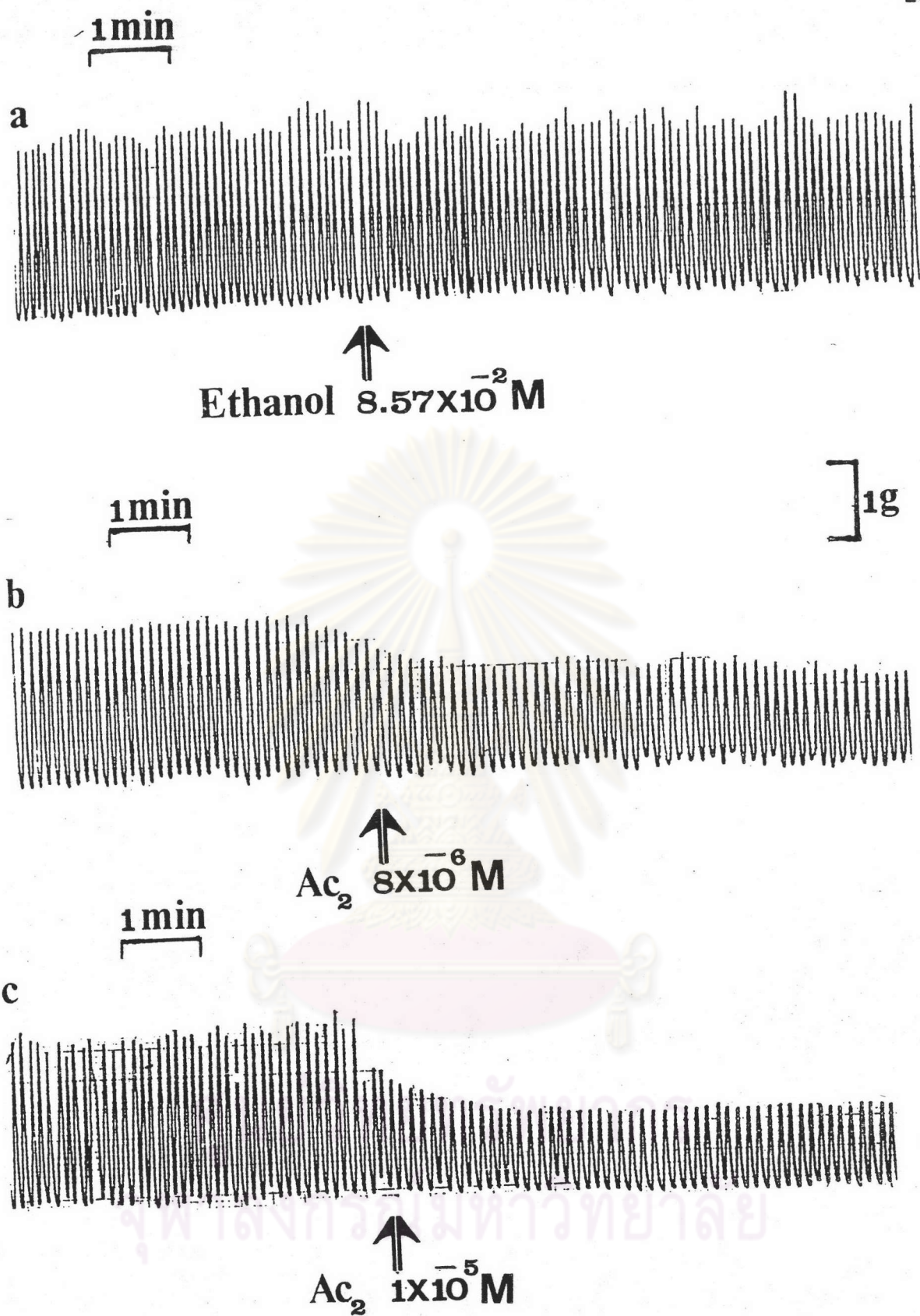
ผลการทดลองพบว่าเมื่อให้ AC_2 แบบสะสม โดยให้ AC_2 ความเข้มข้นระหว่าง 1×10^{-6} ถึง 1×10^{-5} M โดยให้สารแต่ละความเข้มข้นนาน 5 นาที ไม่ต้องล้างสารเก่าออกพบว่า AC_2 สามารถลดการหดตัวที่เกิดขึ้นเองของลำไส้เล็กได้มากขึ้นตามขนาดความเข้มข้นของสารที่เพิ่มขึ้น (รูปที่ 7) ได้รวบรวมผลการทดลองแสดงเป็นกราฟที่ 6 แสดงผลการยับยั้งการหดตัวของลำไส้เทียบกับภาวะก่อนให้สาร AC_2 พบว่า AC_2 ความเข้มข้น 1.0×10^{-6} M จะลดแรงหดตัวได้ $3.71 \pm 2.12\%$ เมื่อให้สารทดลองขนาดความเข้มข้นเพิ่มมากขึ้นจนได้ความเข้มข้นสุดท้ายคือ 1.0×10^{-5} M พบว่า AC_2 จะลดแรงหดตัวของลำไส้ได้ถึง $95.24 \pm 2.20\%$

เนื่องจากได้ใช้แอลกอฮอล์เป็นตัวทำละลายจึงต้องศึกษาผลของแอลกอฮอล์เปรียบเทียบกับ โดยให้แอลกอฮอล์แบบสะสมเช่นเดียวกัน ปริมาตรของแอลกอฮอล์ที่ให้ในแต่ละขนาดเท่ากับปริมาตรที่ใช้ในการละลาย AC_2 แต่ละความเข้มข้น ความเข้มข้นของแอลกอฮอล์ที่ให้อยู่ระหว่าง 2.39×10^{-2} M ถึง 8.57×10^{-2} M ได้รวบรวมผลการทดลองแสดงเป็นกราฟรูปที่ 6 พบว่าแอลกอฮอล์สามารถลดแรงหดตัวของลำไส้ได้เช่นเดียวกันแต่น้อยกว่าผลยับยั้งที่เกิดจาก AC_2 โดยที่แอลกอฮอล์ความเข้มข้น 2.39×10^{-2} M ลดแรง

% Inhibition

รูปที่ 6 กราฟแสดงผลของ 14-คีออกซี-11,12-ไดคีไฮโดรแอนโดรกราโฟไลต์และเอทานอลต่อผลลดการหดเกร็งตัวที่เกิดขึ้นเองของลำไส้เล็กกระต่าย แต่ละจุดในกราฟหมายถึง $\bar{x} \pm S.E.M.$

รูปที่ 7 บันทึกการทดลองแสดงถึงผลของ Ac_2 และ เอทานอลต่อการหดตัวของลำไส้เล็กที่แยกจากตัวกระต่าย

หดตัวได้ $2.80 \pm 1.39\%$ เมื่อเพิ่มความเข้มข้นเพิ่มมากขึ้นจนได้ความเข้มข้นสุดท้ายคือ 8.57×10^{-2} M พบว่าแรงหดตัวของลำไส้ลดลง $31.79 \pm 5.54\%$

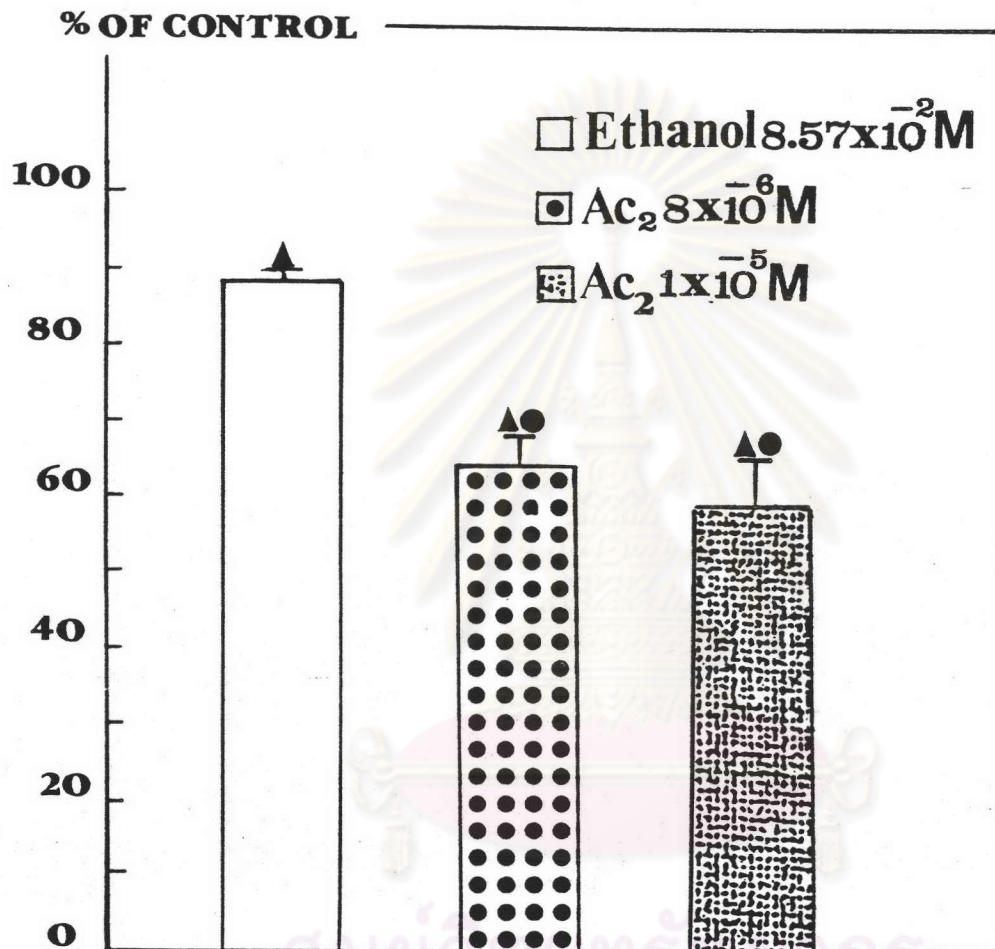
แอลลอกฮอรัลมีผลต่อความแรง (amplitude) ของการหดตัว แต่ไม่มีผลต่ออัตราการหดตัวของลำไส้เช่นเดียวกับ AC_2 เมื่อทดสอบดูความแตกต่างระหว่างผลของ AC_2 และผลของแอลลอกฮอรัลต่อแรงหดตัวของลำไส้ โดยใช้ unpaired-t-test ทดสอบค่าทางสถิติพบว่า 3 จุดแรกแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > 0.05$) สำหรับจุดที่เหลือ 7 จุด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$)

นอกจากนี้ยังได้ทดสอบผลของ AC_2 ต่อการหดตัวที่เกิดขึ้นเองของลำไส้กระต่าย โดยให้ครั้งเดียว การวิจัยนี้เลือกใช้ AC_2 2 ขนาด คือ ความเข้มข้น 8×10^{-6} M และ 1×10^{-5} M รวมทั้งได้เปรียบเทียบผลของแอลลอกฮอรัลด้วย โดยเลือกใช้ความเข้มข้นขนาด 8.57×10^{-2} M ผลการทดลองที่ได้แสดงในรูปที่ 7a พบว่าเมื่อให้แอลลอกฮอรัล 8.57×10^{-2} M แรงหดตัวของลำไส้มีการเปลี่ยนแปลงคือลดลงเพียงเล็กน้อย และคงที่อยู่ที่ระดับหนึ่ง สำหรับผลของ AC_2 เมื่อให้ครั้งเดียวพบว่า แรงหดตัวของลำไส้จะลดลงได้มากขึ้นตามขนาดของ AC_2 ที่เพิ่มขึ้น ดังแสดงในรูปที่ 7b, c โดยแสดงผลเป็นเปอร์เซ็นต์ของแรงหดตัวก่อนให้ยา พบว่าแอลลอกฮอรัลจะลดแรงหดตัวได้ $11.53 \pm 1.18\%$ AC_2 8×10^{-6} และ 1×10^{-5} M ลดแรงหดตัวได้ 36.02 ± 2.63 และ 41.65 ± 4.58 ตามลำดับ (รูปที่ 8) เมื่อทดสอบดูความแตกต่างระหว่างผลของ AC_2 และแอลลอกฮอรัล โดยใช้ unpaired t-test ทดสอบค่าทางสถิติพบว่าผลของ AC_2 ทั้งสองความเข้มข้นต่อแรงหดตัวของลำไส้ แตกต่างจากผลของแอลลอกฮอรัลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) สำหรับผลของแอลลอกฮอรัลพบว่ามีค่าแตกต่างจากภาวะควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) เช่นเดียวกัน

2. ผลของ AC_2 ต่อการหดตัวของลำไส้เล็กหนูขาวที่แยกออกมาจากร่างกาย

การทดลองนี้เพื่อศึกษาผลของ AC_2 ว่ามีฤทธิ์ยับยั้งการหดตัวของลำไส้เล็กหนูขาวที่เกิดจากการกระตุ้นให้หดตัวด้วยสารกระตุ้นต่าง ๆ โดยแบ่งเป็น

ก. ผลต่อ Cholinergic action โดยการกระตุ้นลำไส้ด้วยคาร์บาโคล (Carbachol)

รูปที่ 8 กราฟแท่งแสดงผลของ AC_2 และเอทานอลต่อการหดตัวที่เกิดขึ้นเองของลำไส้เล็กกระต่าย แต่ละจุดในกราฟ หมายถึง $\bar{x} \pm S.E.M.$

AC_2 $8 \times 10^{-6} M$ (n=6), AC_2 $1 \times 10^{-5} M$ (n=6), เอทานอล(n=6)

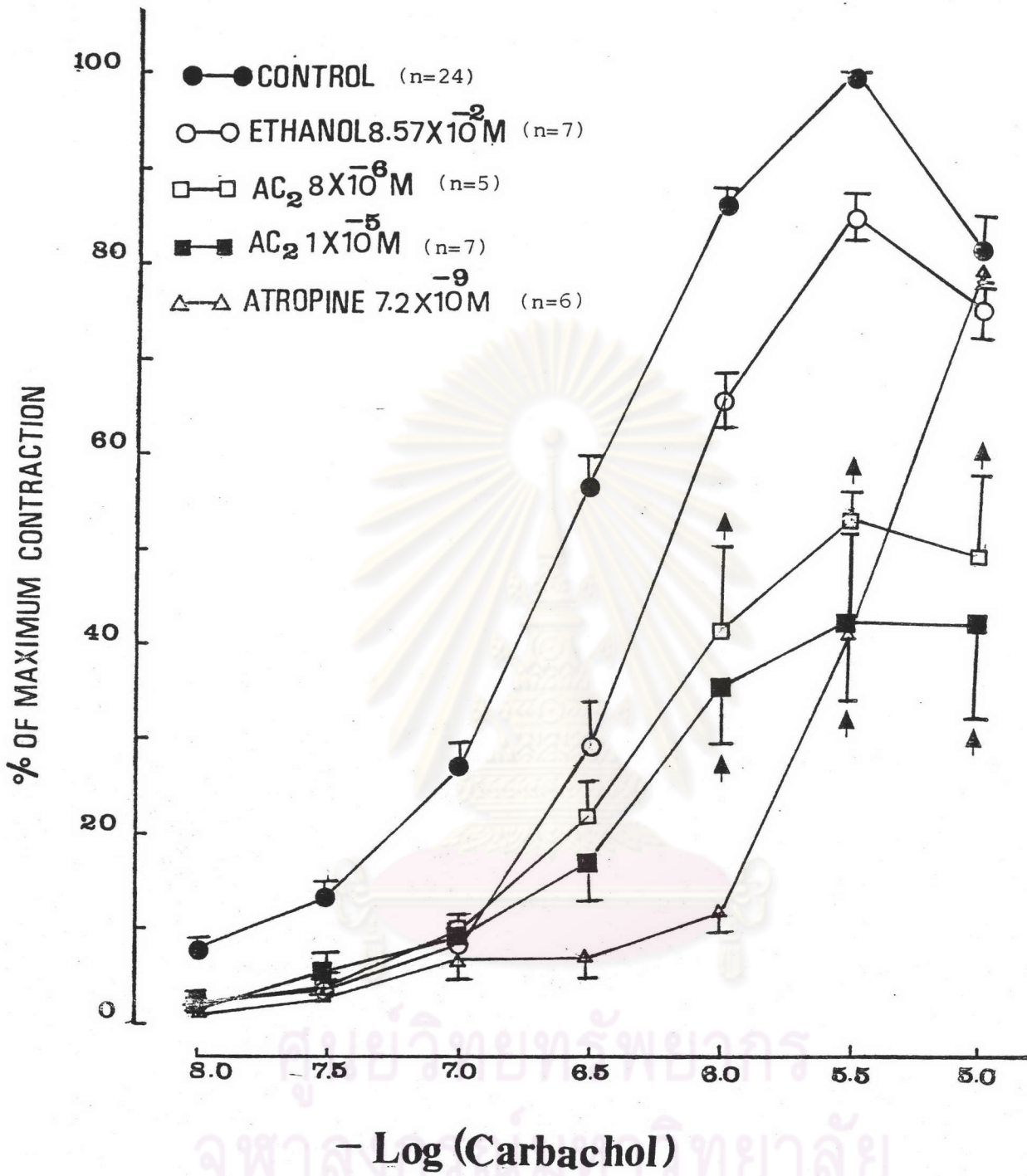
- ▲ แสดงถึงความแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$)
- แสดงถึงความแตกต่างจากเอทานอลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$)

ข. ผลต่อ non-cholinergic action โดยการกระตุ้นลำไส้ด้วย
แบบเรียมคโลไรด์ (Barium choride)

2.1 ผลของ AC_2 ต่อการออกฤทธิ์ของคาร์บาคอล

การทดลองในขั้นนี้เพื่อศึกษาผลของ AC_2 ต่อลำไส้เล็กหนูขาวที่ถูกกระตุ้นให้เกิด
การหดตัวด้วยคาร์บาคอล รวมทั้งศึกษาเปรียบเทียบผลของ AC_2 กับผลที่เกิด จากแอลกอฮอล์
และอะโทรปีนด้วย

กล้ามเนื้อลำไส้เล็กหนูขาวจะถูกกระตุ้นให้หดตัวด้วยคาร์บาคอลในลักษณะการให้
แบบสะสม ไม่ล้างสารเก่าออก (cumulative dose : Van Rossum, 1963) โดยให้
คาร์บาคอล 1×10^{-8} ถึง 1×10^{-5} โมลาร์ ซึ่งจะทำให้ลำไส้มีการหดตัวสูงสุด พบว่าลำไส้
หดตัวเพิ่มขึ้นตามขนาดของคาร์บาคอลที่ให้เพิ่มขึ้น และทำให้เกิดการหดตัวได้สูงสุดที่ความเข้มข้น
เท่ากับ 3×10^{-6} โมลาร์ (รูปที่ 9) AC_2 สามารถลดแรงหดตัวที่เกิดขึ้นได้ตามขนาดของสาร
ที่ให้ โดย AC_2 ขนาด 8×10^{-6} และ 1×10^{-5} โมลาร์ สามารถลดการหดตัวสูงสุดของ
ลำไส้ได้ $46.95 \pm 13.38\%$ และ $57.66 \pm 10.31\%$ ตามลำดับ เมื่อศึกษาผลของ
แอลกอฮอล์และอะโทรปีนเปรียบเทียบกับ พบว่า สามารถลดแรงหดตัวสูงสุดได้ $15.22 \pm 5.14\%$
สำหรับอะโทรปีนลดแรงหดตัวสูงสุดได้ $59.07 \pm 6.83\%$ นำผลการทดลองที่ได้ทั้งหมดแสดง
เป็นกราฟเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุม ซึ่งกระตุ้นการหดตัวของลำไส้เล็กหนูขาวด้วยคาร์บาคอล
ในปริมาณเท่ากัน พบว่า AC_2 ลดการหดเกร็งที่เกิดขึ้นทั้งหมดได้แตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติทุก ๆ จุด ($p > 0.05$) โดยที่แอลกอฮอล์และอะโทรปีนลดการหดตัวได้
แตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 6 จุด ยกเว้นจุดสุดท้าย ซึ่งแตกต่างอย่าง
ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) นอกจากนี้ยังได้ทดสอบดูความแตกต่างการลดแรงหดตัว
ของลำไส้ระหว่าง AC_2 8×10^{-6} และ 1×10^{-5} โมลาร์ เปรียบเทียบกับแอลกอฮอล์พบว่า AC_2
 8×10^{-6} โมลาร์ ลดแรงหดตัวลำไส้แตกต่างจากแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$)
ใน 2 จุดสุดท้าย สำหรับ AC_2 1×10^{-5} M จะลดแรงหดตัวของลำไส้ได้แตกต่างจากแอลกอฮอล์
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติใน 3 จุดสุดท้าย เมื่อเปรียบเทียบผลการทดลองที่ได้ในรูปกราฟดังกล่าว
(รูปที่ 9) แสดงให้เห็นว่า AC_2 และแอลกอฮอล์มีผลยับยั้งการหดตัวของลำไส้เล็กหนูขาวที่เกิด
จากการกระตุ้นด้วยคาร์บาคอลแบบ non-competitive inhibition โดยที่พบว่าเคิร์ฟ
(curve) มีลักษณะเคลื่อนไปทางขวา แต่ไม่ขนานกับกราฟของกลุ่มควบคุม ซึ่งแตกต่างไปจาก

รูปที่ 9 แสดงผลของ AC_2 ต่อ cumulative log dose-response curve ของคาร์บาคอล (Carbachol) ที่กระตุ้นการหดเกร็งลำไส้เล็กของหนูขาว แต่ละจุดในกราฟ แสดงถึง $\bar{X} \pm S.E.M.$
 AC_2 สามารถยับยั้งการหดเกร็งทั้งหมดได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$)
 ↑ แสดงถึงมีความแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$)

ตารางที่ 2 แสดงค่า pA_2 และ pD'_2 ของอะโทรปีน, AC_2 และเอทานอล คำนวณจาก log dose-response curve ของคาร์บาคอล (carbachol) ที่กระตุ้นการหดเกร็งลำไส้เล็กของหนูขาว แต่ละค่าแสดงถึง $\bar{x} \pm S.E.M.$, n = จำนวนการทดลอง

สารยับยั้ง	ค่า log affinity ของสารยับยั้ง
non-competitive antagonist	
AC_2 8×10^{-6} M	$pD'_2 = 5.03 \pm 0.06$ (n=5)
AC_2 1×10^{-5} M	$pD'_2 = 5.09 \pm 0.21$ (n=7)
Ethanol 8.57×10^{-2} M	$pD'_2 = 0.46 \pm 0.18$ (n=6)
competitive antagonist	
Atropine 7.2×10^{-9} M	$pA_2 = 9.38 \pm 0.12$ (n=6)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

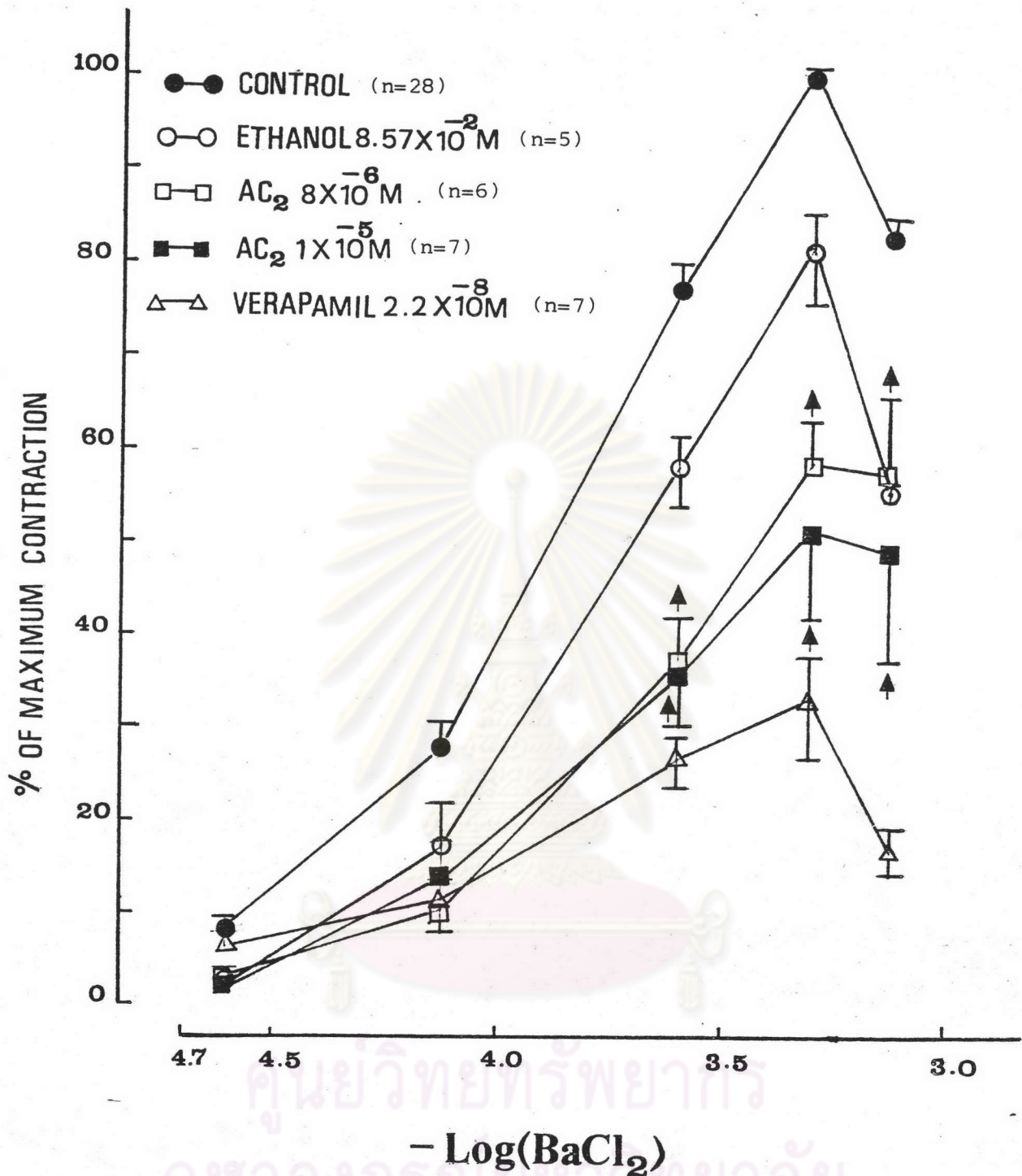
อะโทรปินที่ออกฤทธิ์ยับยั้งการหดตัวของลำไส้ที่ถูกกระตุ้นด้วยคาร์บาโคลในลักษณะ competitive inhibition โดยแย่งที่จับรีเซปเตอร์เดียวกัน ทำให้เกรฟของอะโทรปินมีลักษณะเคลื่อนไปทางขวาและขนานกับกราฟของกลุ่มควบคุม

จากรูปกราฟดังกล่าวนำมาคำนวณความแรงของยา โดยแสดงในรูปของค่า PA_2 สำหรับอะโทรปิน และ PD_2 สำหรับแอลกอฮอล์และ AC_2 (ตารางที่ 2) เมื่อทดสอบค่า PD_2 ของ AC_2 ทั้งสองขนาดเปรียบเทียบกับแอลกอฮอล์พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) แต่ PD_2 ของ AC_2 ทั้ง 2 ขนาด ไม่มีความแตกต่างกัน ($p > 0.05$)

2.2 ผลของ AC_2 ต่อการออกฤทธิ์ของแบเรียมคลอไรด์

การทดลองในขั้นนี้เพื่อศึกษาคุณสมบัติของ AC_2 ต่อการหดตัวของลำไส้เล็กหนูขาว ในภาวะที่ถูกกระตุ้นให้เกิดการหดตัวด้วยแบเรียมคลอไรด์ รวมทั้งศึกษาเปรียบเทียบผลของ AC_2 กับผลที่เกิดจากแอลกอฮอล์ และ เวอรอปามิล

กระตุ้นกล้ามเนื้อลำไส้เล็กหนูขาวให้เกิดการหดตัวด้วยแบเรียมคลอไรด์ ($BaCl_2$) ในลักษณะการให้แบบสะสม ไม่ต้องล้างสารเก่าออก (cumulative dose) โดยให้แบเรียมคลอไรด์ $2.5 \times 10^{-5} - 7.5 \times 10^{-4}$ โมลาร์ พบว่าลำไส้หดตัวเพิ่มขึ้นตามขนาดของแบเรียมคลอไรด์ที่ให้เพิ่มขึ้น และมีการหดตัวสูงสุดที่ความเข้มข้นเท่ากับ 5×10^{-4} โมลาร์ เมื่อคุณสมบัติของ AC_2 พบว่า AC_2 สามารถลดแรงหดตัวที่เกิดขึ้นได้ตามขนาดของสารที่ให้ โดย AC_2 ขนาดความเข้มข้น 8×10^{-6} และ 1×10^{-5} โมลาร์ สามารถลดการหดตัวสูงสุดของลำไส้ได้ $41.77 \pm 4.16\%$ และ $48.84 \pm 9.73\%$ ตามลำดับ เมื่อศึกษาคุณสมบัติของแอลกอฮอล์และเวอรอปามิลเปรียบเทียบ ปรากฏว่าแอลกอฮอล์สามารถลดแรงหดตัวสูงสุดได้ $18.5 \pm 9.60\%$ สำหรับเวอรอปามิลลดแรงหดตัวสูงสุดได้ $66.84 \pm 10.74\%$ นำผลการทดลองที่ได้ทั้งหมดแสดงเป็นกราฟเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุมซึ่งกระตุ้นการหดตัวของลำไส้เล็กหนูขาวด้วยแบเรียมคลอไรด์ในปริมาณเท่ากัน พบว่า AC_2 ลดการหดเกร็งที่เกิดขึ้นทั้งหมดได้แตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุก ๆ จุด ($p < 0.05$) โดยที่แอลกอฮอล์และเวอรอปามิลมีเพียง 1 จุด ที่แตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างไม่มีนัยสำคัญ ($p > 0.05$) ส่วน 4 จุดที่เหลือมีความแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ได้ทำการทดสอบความแตกต่างระหว่างการลดแรงหดตัวของลำไส้โดย AC_2 ทั้งสองความเข้มข้นและแอลกอฮอล์พบว่า AC_2 8×10^{-6} โมลาร์ ทุก ๆ จุดไม่แตกต่างจากแอลกอฮอล์ ($p > 0.05$) เมื่อ

รูปที่ 10 แสดงผลของ AC_2 ต่อ cumulative log dose-response curve ของแบเรียมคลอไรด์ ($BaCl_2$) ที่ระดับการหดเกร็งลำไส้เล็กของหนูขาว แต่ละจุดในกราฟแสดงค่า $\bar{x} \pm S.E.M.$ AC_2 สามารถยับยั้งการหดเกร็งได้เกือบทั้งหมดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$)
 ▲ แสดงถึงความแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$)

ตารางที่ 3 แสดงค่า pd'_2 ของ AC_2 , เอทานอล และเวอราปามิล คำนวณจาก cumulative log dose-response curve ของแบเรียมคลอไรด์ ($BaCl_2$) ที่กระตุ้นการหดเกร็งลำไส้เล็กหนูขาว แต่ละค่าแสดงถึง $\bar{x} \pm S.E.M.$,
 n = จำนวนการทดลอง

สารยับยั้ง	ค่า log affinity ของสารยับยั้ง
non-competitive antagonist	
AC_2 8×10^{-6} M	$pd'_2 = 4.82 \pm 0.08$ (n=6)
AC_2 1×10^{-5} M	$pd'_2 = 4.99 \pm 0.24$ (n=7)
Ethanol 8.57×10^{-2} M	$pd'_2 = 0.82 \pm 0.17$ (n=5)
Verapamil 2.2×10^{-8} M	$pd'_2 = 8.01 \pm 0.23$ (n=7)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เปรียบเทียบผลการทดลองที่ได้ในรูปกราฟดังกล่าว (รูปที่ 10) แสดงให้เห็นว่า AC_2 , แอลกอฮอล์และเวอร่าปามีผลยับยั้งการหดตัวของลำไส้เล็กหนูขาวที่ถูกกระตุ้นด้วยแบบเรียมคลอไรด์เป็นแบบ non competitive inhibition โดยพบว่าเคิร์ฟ (curve) ของสารดังกล่าวมีลักษณะเคลื่อนไปทางขวา แต่ไม่ขนานกับกราฟของกลุ่มควบคุม

จากรูปกราฟดังกล่าวให้นำผลที่ได้มาคำนวณหาความแรงของยา โดยแสดงในรูปของค่า PD_2 สำหรับ AC_2 , แอลกอฮอล์ และเวอร่าปามีล (ตารางที่ 3) ค่า PD_2 ของ AC_2 8×10^{-6} และ 1×10^{-5} โมลาร์ เท่ากับ 4.82 ± 0.08 และ 4.99 ± 0.24 ตามลำดับ

เมื่อทดสอบค่า PD_2 ของ AC_2 ทั้ง 2 ขนาด เปรียบเทียบกับแอลกอฮอล์ พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกค่า ($p < 0.05$) แต่จะไม่มี ความแตกต่างระหว่างค่า PD_2 ของ AC_2 ทั้งสองขนาด ($p > 0.05$)

3. ผลของ AC_2 ต่อการหดตัวของลำไส้เล็กหนูตะเภาที่แยกออกมาจากร่างกาย

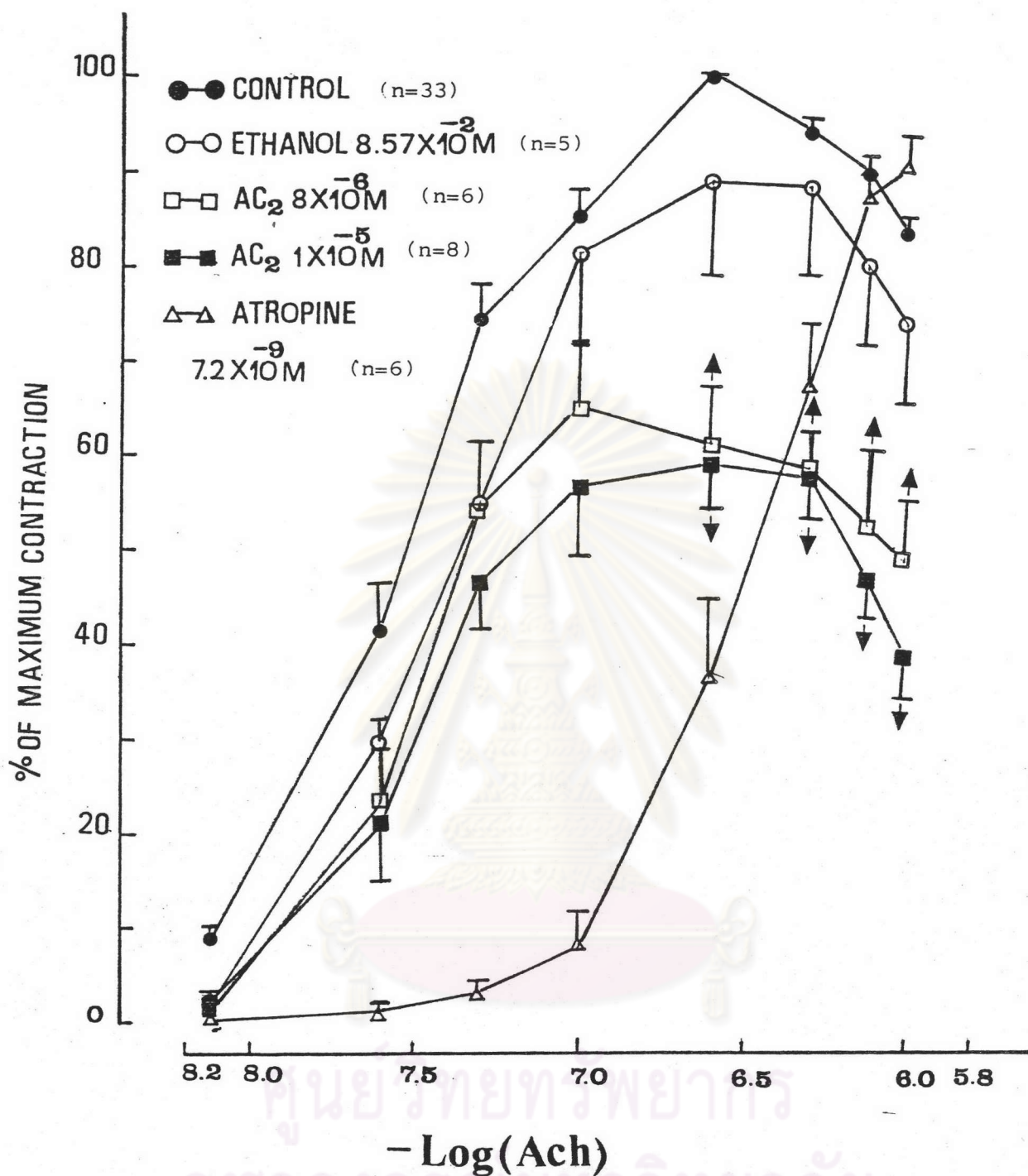
การทดลองนี้เพื่อศึกษาผลของ AC_2 ว่ามีฤทธิ์ยับยั้งการหดตัวของลำไส้เล็กหนูตะเภาที่เกิดจากการกระตุ้นให้หดตัวด้วยสารกระตุ้นต่าง ๆ โดยแบ่งเป็น

ก. ผลต่อ cholinergic action โดยการกระตุ้นลำไส้เล็กหนูตะเภาด้วยอะเซทิลโคลีน (Acetylcholine) โดยตรง ด้วยการให้อะเซทิลโคลีนจากภายนอก ร่างกาย และโดยทางอ้อมด้วยการกระตุ้นลำไส้เล็กหนูตะเภาด้วยกระแสไฟฟ้า ทำให้มีการหลั่งอะเซทิลโคลีนออกมา ทำให้ลำไส้เกิดการหดตัว

ข. ผลต่อ non-cholinergic action เป็นการกระตุ้นให้ลำไส้หดตัวโดยไม่เกี่ยวข้องกับอะเซทิลโคลีน และโคลิเนอร์จิกรีเซปเตอร์ การศึกษาในขั้นนี้แยกได้เป็นการศึกษาผลของ AC_2 ต่อการออกฤทธิ์ของเซโรโตนิน (5-HT) นอกจากนี้ยังได้ศึกษาผลของ AC_2 ต่อการออกฤทธิ์ของสารกระตุ้นอื่น ๆ ได้แก่ แบบเรียมคลอไรด์ และแคลเซียมคลอไรด์ ซึ่งสารดังกล่าวเหล่านี้จะมีกลไกในการออกฤทธิ์แตกต่างกันออกไป

3.1 ผลของ AC_2 ต่อการออกฤทธิ์ของอะเซทิลโคลีน

การทดลองในขั้นนี้เพื่อศึกษาผลของ AC_2 ต่อการหดตัวของลำไส้เล็กส่วนปลายของหนูตะเภาในภาวะที่ถูกกระตุ้นให้เกิดการหดตัวด้วยอะเซทิลโคลีน รวมทั้งศึกษาเปรียบเทียบผลของ AC_2 กับผลที่เกิดจากแอลกอฮอล์และเวอร่าปามีลด้วย

รูปที่ 11 แสดงผลของ AC_2 ต่อ cumulative log dose-response curve ของอะเซทิลโคลีน (Ach) ที่กระตุ้นการหดเกร็งลำไส้เล็กหนูตะเภา แต่ละจุดในกราฟแสดงถึง $\bar{x} \pm \text{S.E.M.}$ AC_2 สามารถยับยั้งการหดเกร็งเกือบทั้งหมดได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$)
 ▲ แสดงถึงความแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$)

ตารางที่ 4 แสดงค่า PA_2 และ pD'_2 ของอะโทรปีน, AC_2 และเอทานอล คำนวณจาก cumulative log dose-response curve ของอะเซทิลโคลีน (Ach) ที่กระตุ้นการหดเกร็งลำไส้เล็กของหนูตะเภา แต่ละค่าแสดงถึง $\bar{x} \pm S.E.M.$, $n =$ จำนวนการทดลอง

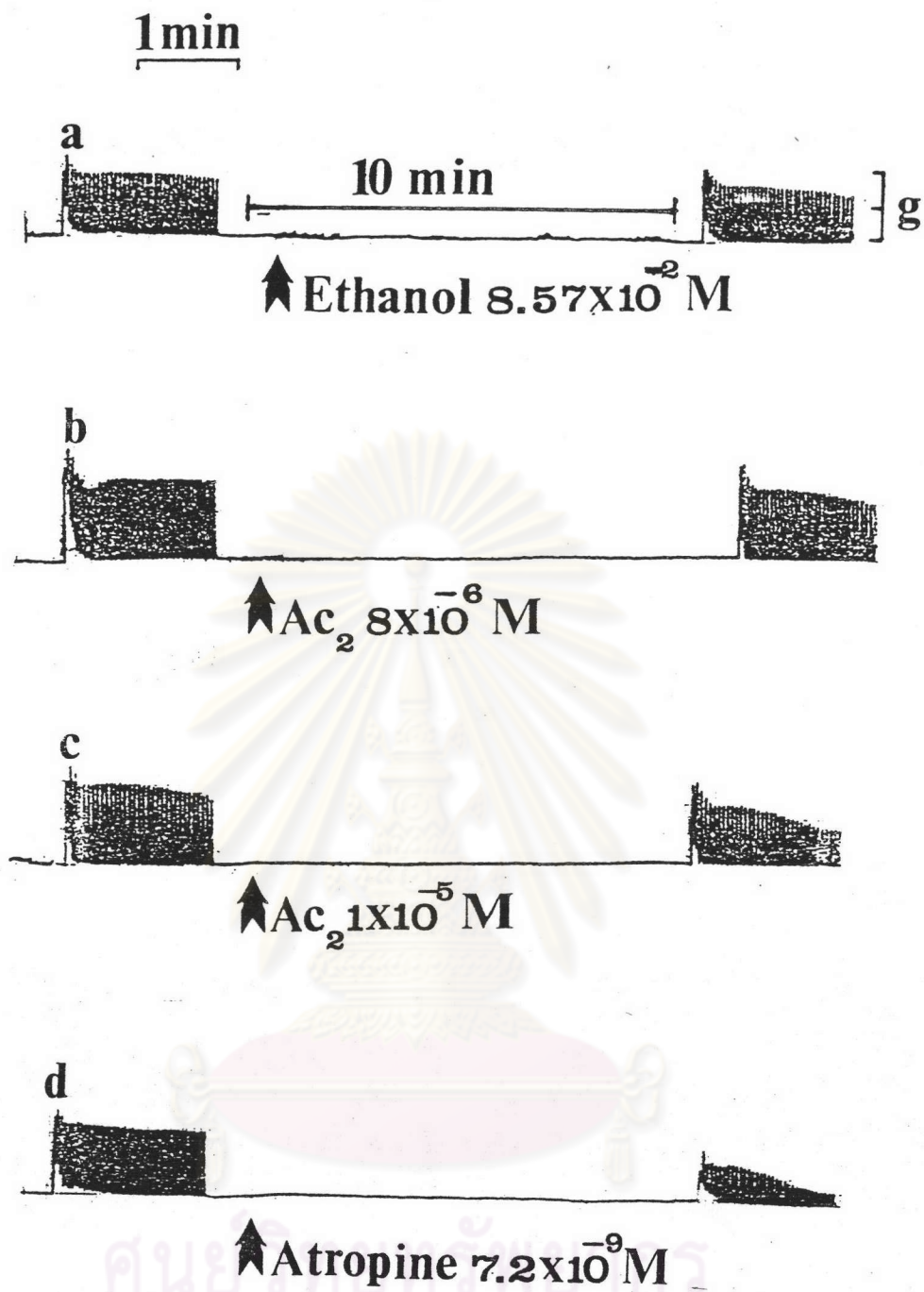
สารยับยั้ง	ค่า log affinity ของสารยับยั้ง
non competitive antagonist	
AC_2 8×10^{-6} M	$pD'_2 = 4.69 \pm 0.16$ (n=6)
AC_2 1×10^{-5} M	$pD'_2 = 4.73 \pm 0.11$ (n=8)
Ethanol 8.57×10^{-2} M	$pD'_2 = 0.60 \pm 0.29$ (n=5)
Competitive antagonist	
Atropine 7.2×10^{-9} M	$pA_2 = 9.15 \pm 0.10$ (n=6)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กล้ามเนื้อลำไส้เล็กส่วนปลายของหนูตะเภา จะถูกกระตุ้นให้หดตัวด้วยอะเซทิลโคลีน (ACh) โดยให้ขนาดความเข้มข้น 7.5×10^{-9} ถึง 1×10^{-6} โมลาร์ ในลักษณะการให้แบบสะสมไม่ล้างสารเก่าออก (cumulative dose) พบว่าลำไส้หดตัวเพิ่มขึ้นตามขนาดความเข้มข้นของอะเซทิลโคลีนที่มากขึ้น และจะมีการหดตัวสูงสุดที่ความเข้มข้นเท่ากับ 2.5×10^{-7} โมลาร์ เมื่อคูลผลของ AC_2 พบว่า AC_2 สามารถลดแรงหดตัวที่เกิดขึ้นได้ตามขนาดของสารที่ให้ โดย AC_2 ขนาดความเข้มข้น 8×10^{-6} และ 1×10^{-5} โมลาร์ สามารถลดการหดตัวสูงสุดของลำไส้ได้ $39.15 \pm 6.19\%$ และ $41.17 \pm 4.60\%$ ตามลำดับ เมื่อศึกษาคูลผลของแอลกอฮอล์และอะโทรปีนเปรียบเทียบปรากฏว่า แอลกอฮอล์สามารถลดแรงหดตัวสูงสุดได้ $11.40 \pm 9.68\%$ สำหรับอะโทรปีนลดแรงหดตัวสูงสุดได้ $63.41 \pm 9.08\%$ นำผลการทดลองที่ได้ทั้งหมดแสดงเป็นกราฟเปรียบเทียบเทียบกับกลุ่มควบคุมซึ่งกระตุ้นการหดตัวของลำไส้เล็กส่วนปลายหนูตะเภาด้วยอะเซทิลโคลีนในปริมาณเท่ากัน พบว่า AC_2 ลดการหดเกร็งที่เกิดขึ้นได้แตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 6 จุดด้วยกัน ($P < 0.05$) ยกเว้น 2 จุดแรกที่ไม่มีความแตกต่างไปจากกลุ่มควบคุม สำหรับแอลกอฮอล์นั้นพบว่ามีเพียง 1 จุดเท่านั้น ที่แตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) คือตำแหน่งที่ 5 และอะโทรปีนจุดแรกและสองจุดสุดท้ายไม่มีความแตกต่างจากกลุ่มควบคุม ($P > 0.05$).

เมื่อเปรียบเทียบผลการทดลองที่ได้ในรูปกราฟดังกล่าว (รูปที่ 11) แสดงให้เห็นว่า AC_2 และแอลกอฮอล์มีผลยับยั้งการหดตัวของลำไส้เล็กหนูตะเภาที่เกิดจากการกระตุ้นด้วยอะเซทิลโคลีนเป็นแบบ non-competitive inhibition คือ ไม่ได้แย่งที่จับที่รีเซปเตอร์เดียวกัน โดยพบว่าเคิร์ฟมีลักษณะเคลื่อนไปทางขวา แต่ไม่ได้ขนานกับกราฟของกลุ่มควบคุม ซึ่งลักษณะเคิร์ฟจะแตกต่างไปจากเคิร์ฟของอะโทรปีนที่ออกฤทธิ์ยับยั้งการหดตัวของลำไส้เล็กที่ถูกกระตุ้นด้วยอะเซทิลโคลีนในลักษณะ competitive inhibition โดยแย่งที่จับที่รีเซปเตอร์เดียวกัน ทำให้เคิร์ฟของอะโทรปีนมีลักษณะเคลื่อนไปทางขวา และขนานกับกราฟของกลุ่มควบคุม

จากรูปกราฟดังกล่าวนำมาคำนวณหาความแรงของยา โดยแสดงในรูปของค่า PA_2 สำหรับอะโทรปีน และค่า PD_2 สำหรับแอลกอฮอล์ และ AC_2 (ตารางที่ 4) ค่า PD_2 ของ AC_2 8×10^{-6} และ 1×10^{-5} โมลาร์ เท่ากับ 4.68 ± 0.10 และ 4.73 ± 0.11 ตามลำดับ เมื่อทดสอบค่า PD_2 ของ AC_2 ทั้งสองขนาดความเข้มข้นเปรียบเทียบกับ

รูปที่ 12 บันทึกการทดลองแสดงถึงผลของ AC_2 , เอทานอลและอะโทรปีนต่อแรงหดตัวของลำไส้เล็กหนูตะเภาที่เกิดจากการกระตุ้นด้วยไฟฟ้า (coaxial stimulation)

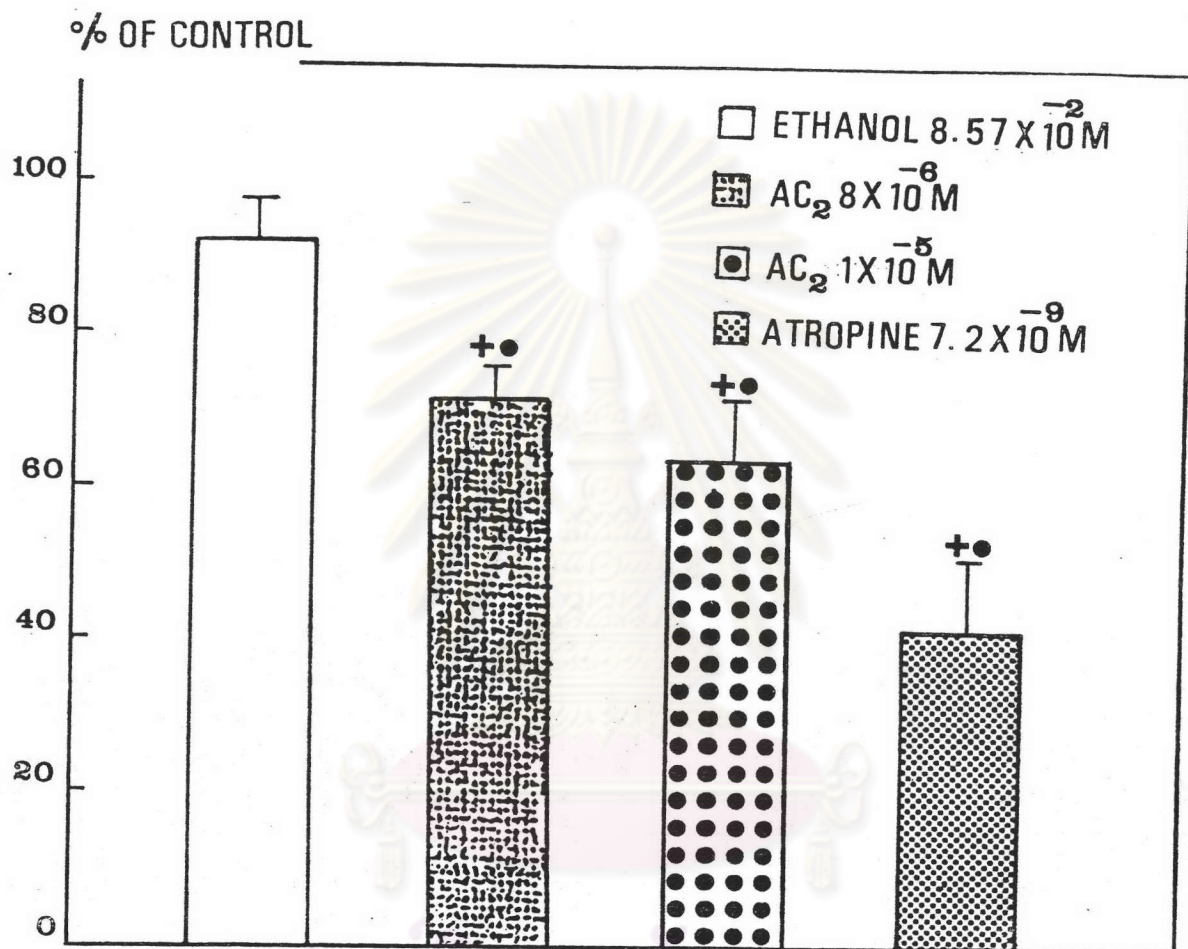
แอลกอฮอล์พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) แต่ไม่พบว่า มีความแตกต่างกันระหว่างค่า PD_2 ของ AC_2 8×10^{-6} และ 1×10^{-5} โมลาร์ ($P > 0.05$)

3.2 ผลของ AC_2 ต่อการหดตัวของลำไส้เล็กหนูตะเภาในภาวะที่ถูกกระตุ้นด้วยกระแสไฟฟ้า

Paton WDM (1955) ได้ทำการทดลองกระตุ้นลำไส้เล็กหนูตะเภาด้วยไฟฟ้า โดยใช้อิเล็กโทรดขนาบกัน ด้านหนึ่งอยู่ใน lumen ของลำไส้ อีกด้านหนึ่งอยู่นอกลำไส้ เป็นแบบ coaxial stimulation พบว่าลำไส้มีการหดตัวเกิดขึ้นได้ ผลการหดตัวดังกล่าว ต่อมา Paton และคณะ สามารถทดสอบและยืนยันได้ว่าเป็นผลจากการกระตุ้นเส้นใยประสาทส่วนปลายแ่งเปลี่ยนให้มีการหลั่งอะเซทิลโคลีนเพิ่มขึ้น จึงทำให้ลำไส้เกิดการหดตัวขึ้นได้ (Paton & Aboo Zar, 1968)

ตัวอย่างผลการทดลอง (รูปที่ 12) แสดงให้เห็นถึงการกระตุ้นลำไส้เล็กหนูตะเภาด้วยกระแสไฟฟ้าทำให้มีการหดตัวเกิดขึ้น จากนั้นศึกษาผลของ AC_2 ในภาวะที่ลำไส้ถูกกระตุ้นด้วยกระแสไฟฟ้างดังกล่าว รวมทั้งเปรียบเทียบกับแอลกอฮอล์และอะโทรปีนด้วย ได้รวบรวมผลการทดลองแสดงในรูปที่ 13 ซึ่งแสดงผล เป็นเปอร์เซ็นต์ของแรงหดตัวก่อนให้ยา

การทดลองขั้นแรกเป็นกลุ่มควบคุมพบว่า เมื่อเว้นช่วงการกระตุ้นลำไส้ด้วยไฟฟ้าห่างกันนาน 10 นาที ไม่ทำให้ความแรงในการหดตัวของลำไส้ลดลง เป็นการยืนยันว่า ความแรงในการหดตัวที่เกิดจากการกระตุ้นครั้งที่ 2 ลดลง ต้องเป็นผลที่เกิดจากยาไม่ใช่ผลจากกล้ามเนื้ออ่อนแรงจากการกระตุ้น เมื่อศึกษาผลแอลกอฮอล์ (รูปที่ 12 a) พบว่า แอลกอฮอล์ทำให้ความแรงของการหดตัวลดลง $7.89 \pm 3.89\%$ ซึ่งไม่แตกต่างจากผลก่อนให้แอลกอฮอล์ ($P > 0.05$) สำหรับ AC_2 นั้นพบว่าทำให้แรงหดตัวของลำไส้ลดลงได้มากขึ้นตามขนาดของยาที่ให้ (รูป 12b, c) โดยที่ AC_2 8×10^{-6} และ 1×10^{-5} โมลาร์ สามารถ ลดแรงหดตัวของลำไส้ได้ $28.88 \pm 3.19\%$ และ $37.00 \pm 5.61\%$ ตามลำดับ เมื่อทดสอบดูความแตกต่าง เปรียบเทียบกับภาวะควบคุมก่อนให้ยาพบว่ามีความแตกต่างจากผลก่อนให้ยาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) และมีความแตกต่างจากผลของแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) อีกด้วย สำหรับอะโทรปีนความเข้มข้น 7.2×10^{-9} โมลาร์ นั้นสามารถลดแรงหดตัวของลำไส้ที่เกิดจากการกระตุ้นด้วยไฟฟ้าได้อย่างเด่นชัด โดยสามารถลดแรงหดตัวของลำไส้ได้มากถึง $58.91 \pm 6.17\%$ (รูป 12a) ซึ่งแตกต่าง

รูปที่ 13 กราฟแท่งแสดงผลของ AC_2 , เอทานอลและอะโทรปีนต่อแรงหดตัวของลำไส้เล็ก หนูตะเภาภาวะที่ถูกกระตุ้นด้วยไฟฟ้า (Coaxial stimulation)

AC_2 $8 \times 10^{-6} \text{ M}$ (n=6), AC_2 $1 \times 10^{-5} \text{ M}$ (n=6), เอทานอล (n=6), อะโทรปีน (n=8)

+ แสดงถึงความแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$)

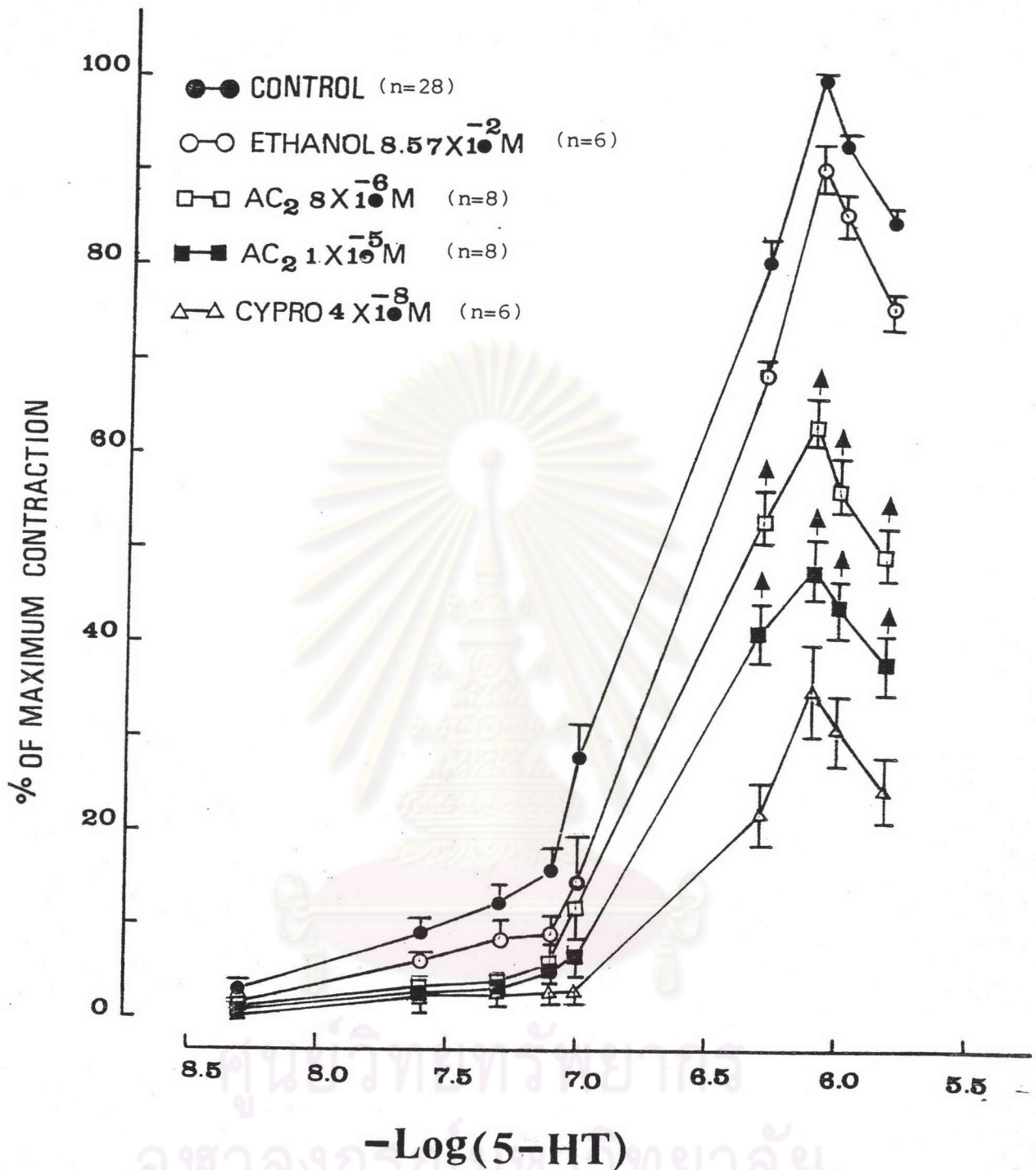
● แสดงถึงความแตกต่างจากเอทานอลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$)

จากผลก่อนให้ยา และผลของแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) ผลของอะโทรปีนที่สามารถลดแรงหดตัวของลำไส้ได้มากอย่างเด่นชัดดังกล่าวเป็นการบ่งชี้ให้เห็นว่าการกระตุ้นลำไส้เล็กส่วนปลายของหนูตะเภาให้หดตัวด้วยกระแสไฟฟ้า โดยใช้วิธี coaxial stimulation นั้น เป็นผลจากการกระตุ้นปลายประสาทแกงเกลียนส่วนปลาย (postganglionic neuron) ให้มีการหลั่งสารสื่อประสาทอะเซทิลโคลีน แล้วมีผลกระตุ้นกล้ามเนื้อเรียบของลำไส้เล็กให้เกิดการหดตัว เมื่อให้อะโทรปีนซึ่งเป็นสารยับยั้งอะเซทิลโคลีนโดยตรง จึงให้ผลลดแรงหดตัวของลำไส้ได้อย่างเด่นชัด (รูป 12a)

3.3 ผลของ AC_2 ต่อการออกฤทธิ์ของเซโรโตนิน

การทดลองในขั้นนี้เพื่อศึกษาผลของ AC_2 ต่อการหดตัวของลำไส้เล็กหนูตะเภาที่เกิดจากการกระตุ้นด้วยเซโรโตนิน รวมทั้งศึกษาเปรียบเทียบผลของ AC_2 กับผลของแอลกอฮอล์และไซโปรเฮปตาดีน (Cyproheptadine) ด้วย

กล้ามเนื้อลำไส้เล็กส่วนปลายของหนูตะเภาจะถูกกระตุ้นให้หดตัวด้วยเซโรโตนินในลักษณะการให้แบบสะสมไม่ล้างสารเก่าออก (cumulative dose) โดยให้เซโรโตนินขนาดความเข้มข้น 5×10^{-9} ถึง 1.5×10^{-6} โมลาร์ พบว่าลำไส้จะหดตัวเพิ่มขึ้นตามขนาดความเข้มข้นของเซโรโตนินที่มากขึ้น และจะมีการหดตัวสูงสุดที่ความเข้มข้นเท่ากับ 7.5×10^{-7} โมลาร์ เมื่อผลของ AC_2 พบว่า AC_2 สามารถลดแรงหดตัวที่เกิดขึ้นได้ตามขนาดของสารที่ให้ โดย AC_2 ขนาดความเข้มข้น 8×10^{-6} และ 1×10^{-5} โมลาร์ สามารถลดแรงหดตัวสูงสุดได้ $9.08 \pm 4.79\%$ สำหรับไซโปรเฮปตาดีนลดแรงหดตัวสูงสุดได้ $64.88 \pm 9.78\%$ นำผลการทดลองที่ได้ทั้งหมดแสดงเป็นกราฟเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุม ซึ่งกระตุ้นการหดตัวของลำไส้เล็กส่วนปลายหนูตะเภาด้วยเซโรโตนินในปริมาณเท่ากัน พบว่า AC_2 ลดการหดเกร็งที่เกิดขึ้นได้แตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญแทบทุกจุด ($P < 0.05$) ยกเว้นจุดที่ 1, 2 และ 5 ที่ไม่แตกต่างกัน สำหรับแอลกอฮอล์พบว่า 3 จุดสุดท้ายจะแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญ ($P < 0.05$) และไซโปรเฮปตาดีนมีเพียง 2 จุดแรกเท่านั้น ที่ไม่มีความแตกต่างจากกลุ่มควบคุม ($P > 0.05$) จุดอื่น ๆ จะแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญ ($P < 0.05$) เมื่อเปรียบเทียบผลการทดลองที่ได้ในรูปกราฟ (รูปที่ 14) แสดงให้เห็นว่า AC_2 , แอลกอฮอล์ และไซโปรเฮปตาดีน มีผลยับยั้งการหดตัวของลำไส้เล็กหนูตะเภาที่เกิดจากการกระตุ้นด้วยเซโรโตนินเป็นแบบ

รูปที่ 14 แสดงผลของ AC_2 ต่อ cumulative log dose-response curve ของ เซโรโตนิน (5-HT) ที่กระตุ้นการหดเกร็งลำไส้เล็กหนูตะเภา แต่ละจุดในกราฟ แสดงถึง $\bar{x} \pm \text{S.E.M.}$ AC_2 สามารถยับยั้งการหดเกร็งเกือบทั้งหมดได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$)

▲ แสดงถึงมีความแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$)

ตารางที่ 5 แสดงค่า pD'_2 ของ AC_2 , เอทานอล และไซโปรเฮปตาดีน คำนวณจาก log dose-response curve ของเซโรโตนิน (5-HT) ที่กระตุ้นการหดเกร็งลำไส้เล็กหนูตะเภา แต่ละค่าแสดงถึง $\bar{x} \pm S.E.M.$,
 n = จำนวนการทดลอง

สารยับยั้ง	ค่า log affinity ของสารยับยั้ง
non competitive antagonist	
AC_2 8×10^{-6} M	$pD'_2 = 4.83 \pm 0.11$ (n=8)
AC_2 1×10^{-5} M	$pD'_2 = 5.04 \pm 0.12$ (n=8)
Ethanol 8.57×10^{-2} M	$pD'_2 = 0.48 \pm 0.24$ (n=6)
Cyproheptadine 4×10^{-8} M	$pD'_2 = 7.72 \pm 0.22$ (n=6)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

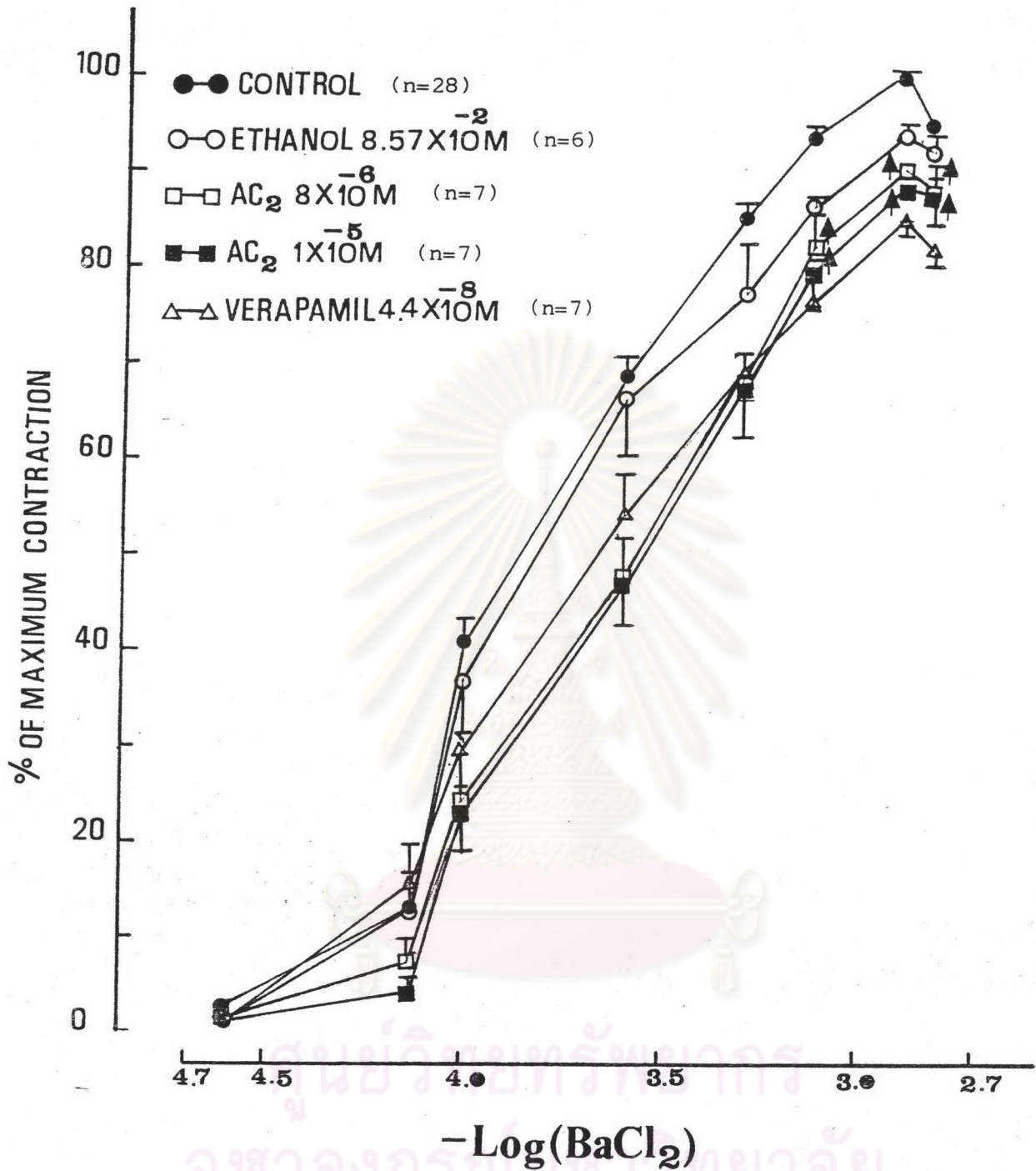
non-competitive inhibition คือไม่ได้แย่งจับที่รีเซพเตอร์เดียวกัน โดยที่เคิร์ฟของสารดังกล่าวมีลักษณะเคลื่อนไปทางขวา แต่ไม่ขนานกับกราฟของกลุ่มควบคุม

จากรูปกราฟดังกล่าวนำมาคำนวณหาความแรง (potency) ของยา โดยแสดงในรูปของค่า PD_2 สำหรับ AC_2 , แอลกอฮอล์ และไซโปรเฮปตาดีน (ตารางที่ 5) ค่า PD_2 AC_2 8×10^{-6} และ AC_2 1×10^{-5} M เท่ากับ 4.83 ± 0.11 และ 5.04 ± 0.12 ตามลำดับ เมื่อทดสอบค่า PD_2 ของ AC_2 ทั้งสองความเข้มข้นเปรียบเทียบกับแอลกอฮอล์ พบว่ามีความแตกต่างจากแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) แต่พบว่าไม่มีความแตกต่างกันระหว่างค่า PD_2 ของ AC_2 8×10^{-6} และ 1×10^{-5} โมลาร์ ($P > 0.05$)

3.4 ผลของ AC_2 ต่อการออกฤทธิ์ของแบเรียมคลอไรด์ ($BaCl_2$)

การทดลองในขั้นนี้เพื่อศึกษาผลของ AC_2 ต่อการหดตัวของลำไส้เล็กหนูตะเภา ที่เกิดจากการกระตุ้นด้วยแบเรียมคลอไรด์ ($BaCl_2$) รวมทั้งศึกษาเปรียบเทียบผลของ AC_2 กับผลของแอลกอฮอล์และเวอร่าปามิลด้วย

กล้ามเนื้อลำไส้เล็กส่วนปลายของหนูตะเภาจะถูกกระตุ้นให้หดตัวด้วยแบเรียมคลอไรด์ ในลักษณะการให้แบบสะสม ไม่ต้องล้างสารเก่าออก (cumulative dose) โดยให้แบเรียมคลอไรด์ความเข้มข้น 2.5×10^{-5} ถึง 1.5×10^{-3} โมลาร์ พบว่าลำไส้หดตัวเพิ่มขึ้นตามขนาดความเข้มข้นของแบเรียมคลอไรด์ที่มากขึ้น และจะมีการหดตัวสูงสุดที่ความเข้มข้นเท่ากับ 1.25×10^{-3} โมลาร์ เมื่อผลของ AC_2 พบว่า AC_2 สามารถลดแรงหดตัวที่เกิดขึ้นได้ตามขนาดของสารที่ให้ โดย AC_2 ขนาดความเข้มข้น 8×10^{-6} และ 1×10^{-5} โมลาร์ สามารถลดการหดตัวสูงสุดของลำไส้ได้ $10.24 \pm 3.09\%$ และ $11.68 \pm 4.57\%$ ตามลำดับ เมื่อศึกษาผลของแอลกอฮอล์และเวอร่าปามิลเปรียบเทียบกับปรากฏว่าแอลกอฮอล์สามารถลดแรงหดตัวสูงสุดได้ $6.33 \pm 1.34\%$ สำหรับเวอร่าปามิลลดแรงหดตัวสูงสุดได้ $15.05 \pm 1.60\%$ นำผลการทดลองที่ได้ทั้งหมดแสดงเป็นกราฟเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุม ซึ่งกระตุ้นการหดตัวของลำไส้เล็กส่วนปลายหนูตะเภาด้วยแบเรียมคลอไรด์ในปริมาณเท่ากัน พบว่า AC_2 ลดการหดเกร็งที่เกิดขึ้นได้แตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) แทบทุกจุด ยกเว้น 3 จุดแรกของ AC_2 1×10^{-5} โมลาร์ ซึ่งไม่มีความแตกต่างจากกลุ่มควบคุม ($P > 0.05$) สำหรับแอลกอฮอล์และเวอร่าปามิล พบว่ามีเพียงจุดเดียวเท่านั้น สำหรับแอลกอฮอล์ที่มีความแตกต่างจากกลุ่ม

รูปที่ 15 แสดงผลของ AC_2 ต่อ cumulative log dose-response curve ของแบเรียม-คลอไรด์ (BaCl_2) ที่กระตุ้นการหดเกร็งลำไส้เล็กหนูตะเภา แต่ละจุดในกราฟแสดงถึง $\bar{x} \pm \text{S.E.M.}$ AC_2 สามารถยับยั้งการหดตัวเกือบทั้งหมดได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$)

▲ แสดงถึงความแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$)

ตารางที่ 6 แสดงค่า pd'_2 ของ AC_2 , เอทานอล และเวอราปามิล คำนวณจาก cumulative log dose-response curve ของแบเรียมคลอไรด์ที่กระตุ้น การหดเกร็งลำไส้เล็กหนูตะเภา แต่ละค่าแสดงถึง $\bar{x} \pm S.E.M.$,
 n = จำนวนการทดลอง

สารยับยั้ง	ค่า log affinity ของสารยับยั้ง
non competitive antagonist	
AC_2 8×10^{-6} M	$pd'_2 = 4.28 \pm 0.18$ (n=7)
AC_2 1×10^{-5} M	$pd'_2 = 4.24 \pm 0.19$ (n=7)
Ethanol 8.57×10^{-2} M	$pd'_2 = -0.15 \pm 1.02$ (n=6)
Verapamil 4.4×10^{-8} M	$pd'_2 = 6.56 \pm 0.03$ (n=7)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

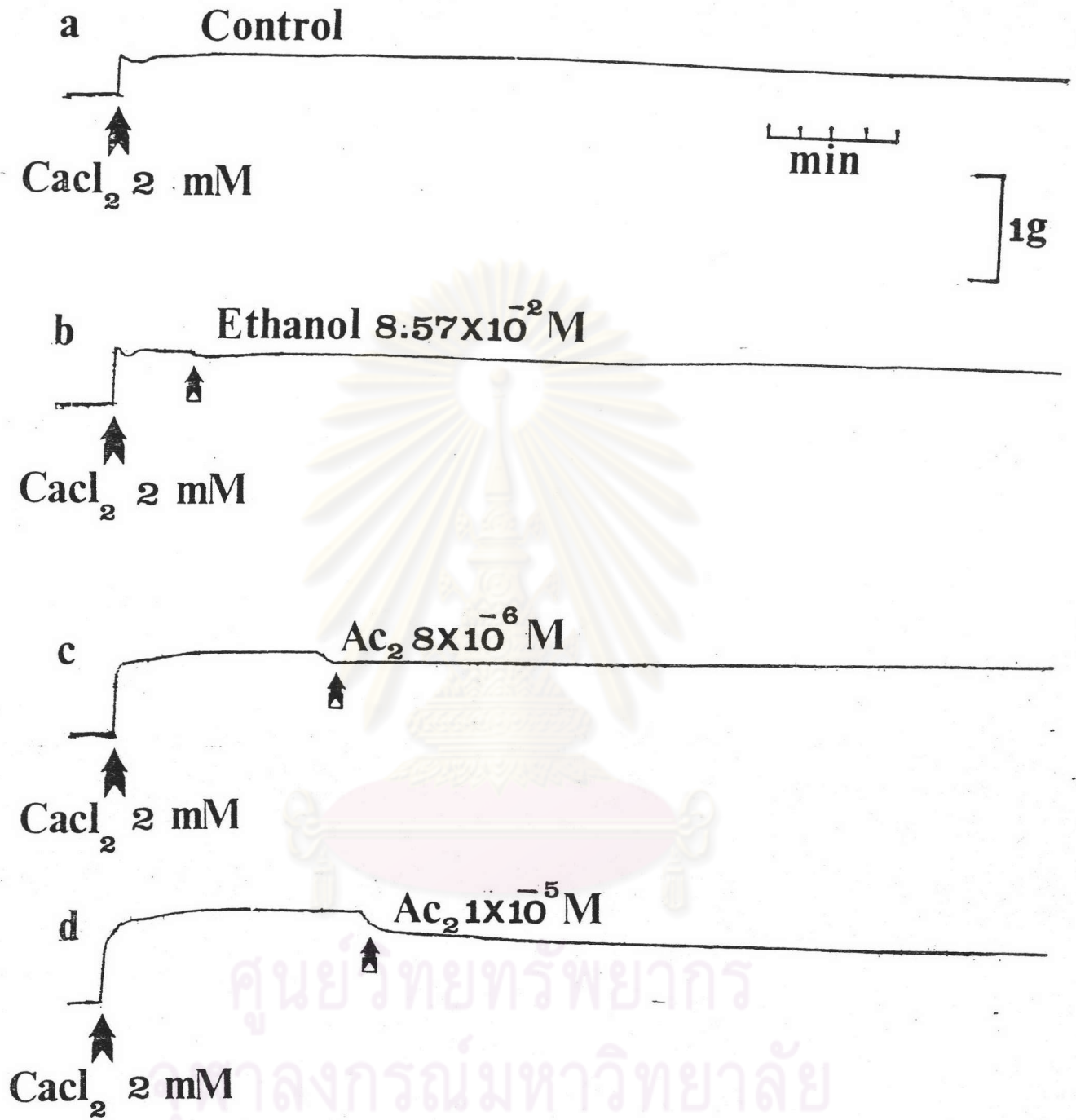
กลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติคือ ตำแหน่งที่ 6 เวอรพามีลมีเพียงจุดแรกเท่านั้นที่ไม่แตกต่างจากกลุ่มควบคุม ($P > 0.05$) 7 จุดที่เหลือแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$)

เมื่อเปรียบเทียบผลการทดลองที่ได้ในรูปกราฟดังกล่าว (รูปที่ 15) แสดงให้เห็นว่า AC_2 , แอลกอฮอล์ และเวอรพามีล มีผลยับยั้งการหดตัวของลำไส้เล็กหนูตะเภาที่เกิดจากการกระตุ้นด้วยแบเรียมคลอไรด์เป็นแบบ non-competitive inhibition คือไม่ได้แย่งจับที่รีเซปเตอร์เดียวกัน โดยพบว่าเคิร์ฟจะมีลักษณะเคลื่อนไปทางขวาแต่ไม่ได้ขนานกับกราฟของกลุ่มควบคุม ซึ่งแตกต่างไปจากลักษณะเคิร์ฟของ competitive inhibition

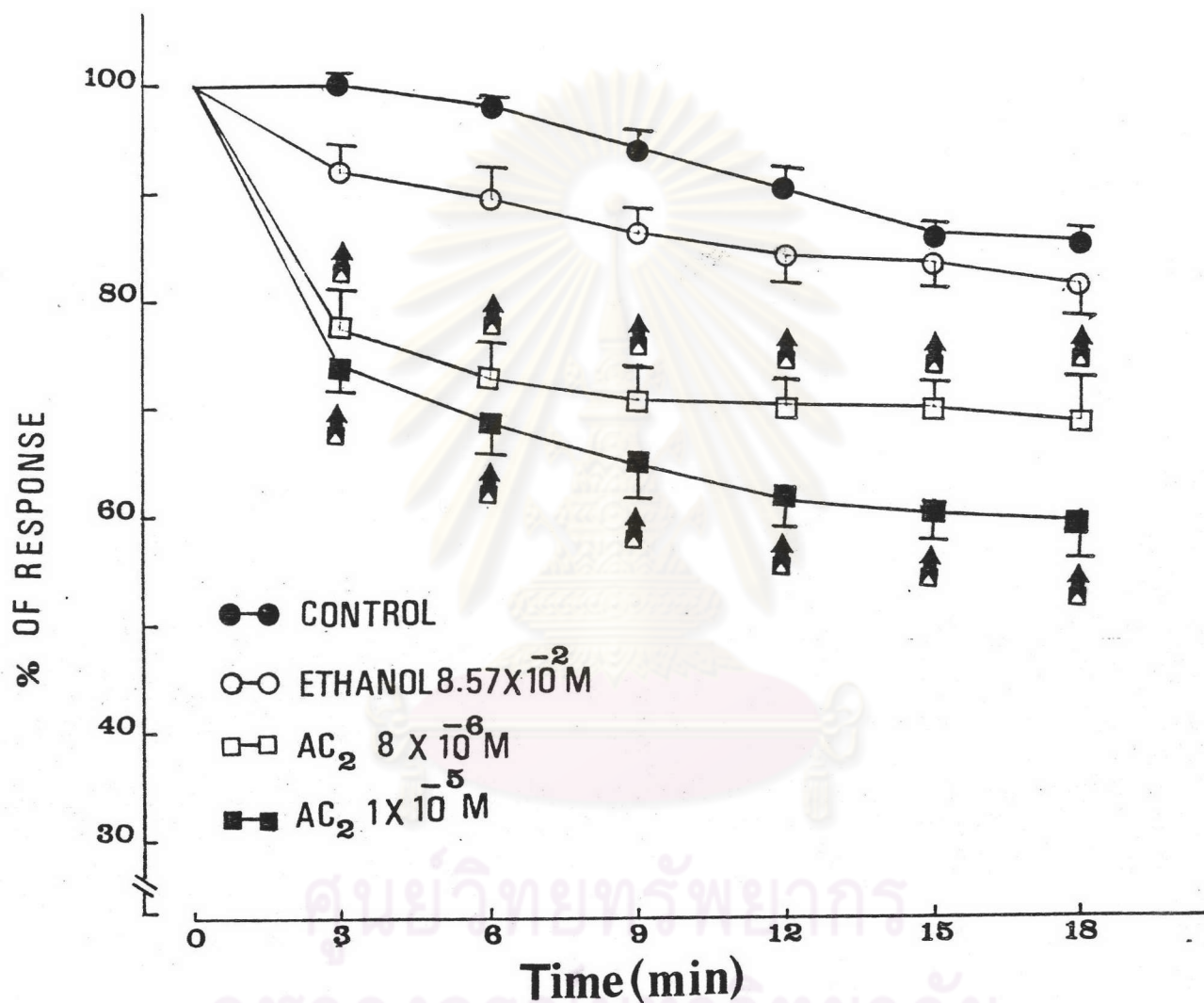
จากรูปกราฟดังกล่าวนำมาคำนวณหาความแรง (potency) ของยา โดยแสดงในรูปของค่า PD_2 สำหรับ AC_2 , แอลกอฮอล์ และ เวอรพามีล (ตารางที่ 6) ค่าของ AC_2 8×10^{-6} และ 1×10^{-5} โมลาร์ เท่ากับ 4.28 ± 0.18 และ 4.24 ± 0.19 ตามลำดับ เมื่อทดสอบค่า PD_2 ของ AC_2 ทั้งสองความเข้มข้นเปรียบเทียบกับแอลกอฮอล์ และเวอรพามีล พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) แต่ไม่มีความแตกต่างกันระหว่างค่า PD_2 ของ AC_2 ทั้งสองความเข้มข้น ($P > 0.05$)

3.5 ผลของ AC_2 ต่อการหดตัวของลำไส้เล็กหนูตะเภาในภาวะที่ถูกกระตุ้นด้วยแคลเซียมคลอไรด์ในสารละลายทีโปลาไรด์ด้วยโปแตสเซียม

การศึกษาในขั้นนี้ได้กระตุ้นลำไส้เล็กหนูตะเภาให้มีการหดตัวด้วยแคลเซียมคลอไรด์ในสารละลายไทโรดทีโปลาไรด์ด้วยโปแตสเซียม แล้วทดสอบผลของ AC_2 และแอลกอฮอล์ต่อแรงหดเกร็งของลำไส้ ผลการทดลองพบว่าเมื่อให้แคลเซียมคลอไรด์ 2 มิลลิโมลาร์ ลำไส้จะหดตัวทันทีจนถึงการหดตัวสูงสุด ซึ่งแรงหดเกร็งจะคงอยู่ระดับนี้ตลอดไป (รูปที่ 16) จนประมาณนาทีที่ 12-18 แรงหดเกร็งจะลดลง การทดลองนี้ได้ทดสอบผลของ AC_2 และแอลกอฮอล์เปรียบเทียบคู่ด้วย พบว่าเมื่อมีการหดตัวสูงสุดเกิดขึ้นแล้วให้แอลกอฮอล์ความเข้มข้น 8.57×10^{-2} โมลาร์ ลงไป ผลทำให้แรงหดเกร็งของลำไส้ลดลง ในช่วง 3-9 นาทีแรก ซึ่งมีผลแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) แต่พบว่าไม่มีความแตกต่างจากกลุ่มควบคุมในช่วงนาทีที่ 12-18 ($P > 0.05$) ได้ทำการทดสอบผลของ AC_2 โดยวิธีการเดียวกัน พบว่า AC_2 สามารถลดแรงหดเกร็งของลำไส้

รูปที่ 16 บันทึกการทดลองแสดงถึงผลของ AC₂ และ เอทานอลต่อแรงหดตัวของลำไส้เล็ก
หนูตะเภา ภาวะที่ถูกกระตุ้นการหดเกร็งด้วยแคลเซียมคลอไรด์ในสารละลาย
ดีโปลาไรด์ด้วยโปแตสเซียม

รูปที่ 17 กราฟแสดงผลของ AC₂ และเอทานอลต่อการลดแรงหดเกร็งของลำไส้เล็กหนูตะเภา
 ภาวะซึ่งถูกกระตุ้นด้วยแคลเซียมคลอไรด์ในสารละลายดีโพลาร์ไรต์ด้วยโปแตสเซียม
 แต่ละจุดในกราฟหมายถึง $\bar{x} \pm \text{S.E.M.}$ AC₂ 8×10^{-6} M (n=6),
 AC₂ 1×10^{-5} M (n=7), เอทานอล (n=7)
 ▲ แสดงถึงมีความแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$)

ที่เกิดจากแคลเซียมคลอไรด์ได้ตามความเข้มข้นของยาที่ให้ (รูปที่ 16) เมื่อให้ AC_2 แรงหดเกร็งจะลดลงอย่างรวดเร็วในตอนแรก หลังจากนั้นจะค่อย ๆ คงที่ในนาทีที่ 12-18 AC_2 ความเข้มข้น 8×10^{-6} และ 1×10^{-5} โมลาร์ ลดแรงหดเกร็งได้ในนาทีที่ 18 เท่ากับ $31.39 \pm 4.02\%$ และ $40.84 \pm 2.84\%$ ตามลำดับ (รูปที่ 17) เมื่อศึกษา คุผล การเปลี่ยนแปลงหลังให้ AC_2 ทั้งสองความเข้มข้น พบว่า AC_2 สามารถลดแรงหดเกร็ง ของลำไส้ได้แตกต่างจากกลุ่มควบคุม และกลุ่มที่ได้รับแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ตลอดทุกช่วงเวลาที่เกิดการเปลี่ยนแปลง ($P < 0.05$)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย